

21. Koupitèrhj P. Plétwnoj Kr...twn. -Aq»nhsi, 1879. 22. Mpampinièthj G. Sunoptik» istor...a t»j ellhnik»j glèssaj. Aq»na, 1998.

І.М. Попадюк

Національний університет “Львівська політехніка”

ЗНАЧЕННЯ КОМПОНЕНТІВ ФРАЗОВИХ ДІЄСЛІВ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

© Попадюк І.М., 2001

Розглянуто значення фразових дієслів, які часто вживаються замість відповідних простих дієслів, а також ряд визначень терміну “Фразове дієслово”, поданих різними вченими. Зроблено спробу проаналізувати значення його компонентів.

The object of our attention in the present paper is the meaning of phrasal verbs, which are frequently used in place of corresponding simple verbs. Definitions of a phrasal verb given by different scientists have been considered. There is an attempt to analyse the meaning of its components.

За дослідженнями вчених (А.Кеннеді, Дж.Поуві, Гурський С.О.) роль та вживання фразових дієслів (ФД) в англійській мові значно зросли за останні кілька десятиріч. Нові словосполучення виникають, поширюються та реєструються в спеціальних тлумачних словниках фразових дієслів. Деякі фразові дієслова витісняють “прості” дієслова на другий план. При порівнянні фразових дієслів з їх однослівними еквівалентами виявляємо відмінність у їх значенні та вживанні. Однослівні синоніми є офіційними за стилем і їх вживання видається недоречним у багатьох контекстах. Отже, питання: використовувати чи не використовувати ФД у мовленні більше не стоїть. Питання полягає у їх належному вживанні та правильному розумінні.

Різні автори дають різні тлумачення поняття “фразове дієслово”. Під фразовим дієсловом розуміють сполучення з прислівниковою або прийменниковою часткою (іноді з двома), яке становить єдине семантичне та синтаксичне ціле [4]. Фразове дієслово утворене одним із таких сполучень: дієслово + прислівник, дієслово + прийменник, дієслово + прислівник + прийменник [5]. Фразові дієслова утворюються додаванням прислівника чи прийменника до дієслова з метою створення нових значень [3].

Чи можна погодитися з думкою вищезгаданих авторів стосовно назви компонентів ФД? Першим компонентом сполучення є дієслово, яке виражає дію, стверджує чи проголошує щось. Другий компонент називається по-різному: adverbs, prepositional adverbs, prepositions, adverbial particles, postpositional verbal prefixes, але водночас – поверхнево. Навіть сама назва “прийменник” (англ. preposition) вказує на те, що цей компонент мав би займати місце не “після” (англ. post), а “до” (англ. pre) основного компонента. Прийменник (англ. preposition) означає певні відносини між об’єктивно існуючими речами об’єктивного світу, на противагу самим речам, діям, властивостям: children in the school, people at the tram stop, get into a building.

По своїй суті другий компонент (away, down, in, up,) буде мати властивості прислівника чи прийменника, але в комбінації з дієсловом ці функції втрачаються. У випадку ФД будемо називати другі компоненти – постпозиціями, що надають семантичного підсилення до смислу дієслова.

Розглянемо такі речення:

e.g.1. My car started rolling down the hill.

2. I can dive off the top board.

e.g.3. My car's just broken down.

4. We'll have to put the party off.

У перших двох реченнях “down” і “off” являються прийменниками та вживаються з додатками: down the hill, off the top board. У реченні 3,4 “down” і “off” не є прийменниками. Слово “party” являється додатком не лише “off”, а всієї фрази “put off”. На відміну від перших двох речень, компоненти “down” та “off” стоять у постпозиції та змінюють значення дієслів.

e.g. break down = stop
put off = postpone

Фразове дієслово являє собою цілісну семантичну та синтаксичну єдність, у якій зв'язок між компонентами досягає певного рівня. Відповідно до ступеня єдності компонентів розрізняємо чотири основні типи сполучень:

– сполучення, значення яких не є сумою значень дієслова та постпозиції:

e. g. go off =explode
put off=postpone
turn down =reject

– сполучення, у яких дієслова завжди вживаються з певною постпозицією:

e. g. refer→to
rely→on

– сполучення, у яких постпозиція не змінює значення дієслова, а вживається для підсилення та детальнішого опису дії (її ґрунтовності, тривалості, завершеності):

e. g. drink up, give out, run away

– сполучення, у яких дієслово і постпозиція мають значення, які знаходимо в інших сполученнях, але у більшості випадків вони вживаються разом:

e. g. fight back, give back, phone back

За значенням ФД нагадує фразеологізм, в якому окремі компоненти втрачають своє інваріантне значення і набувають нового, абстрагованого фразеологічного значення.

1. Collins Cobuild. *Dictionary of Phrasal Verbs*, William Collins Sons @ Co Ltd, London, 1997. 2. Goursky S.E. *The Idiomatic Heart of the English Language*, Lviv, 1975. 3. Harmer I. *How to teach English*, Addison Wesley Longman Limited, 1998. 4. Поуви Дж. *Английские фразовые глаголы и их употребление* М., 1990. 5. Shovel M. *Making Sense of Phrasal Verbs*, Prentice Hall International (UK) Limited, 1992. 6. Michael Swan. *Practical English Usage*, Oxford University Press, 1980.